

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра цивільного, господарського і фінансового права**

**С И Л А Б У С
із навчальної дисципліни
«Теорія і практика цивільного судочинства»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма / спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019, 2020

Викладач – Кабальський Роман Олександрович,
кафедра теоретико-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент

Полтава – 2019 р.

Силабус навчальної дисципліни «**Теорія і практика цивільного судочинства**» для студентів галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 9 с.

Розробник

Кабальський Роман Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Дата оновлення – 27 серпня 2020 року

(протокол № 1 засідання кафедри конституційного, адміністративного, екологічного та трудового права від 27 серпня 2020 року)

Затверджено на засіданні цивільного, господарського і фінансового права (протокол № 1 від 11 вересня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ І.Є. Криницький

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Теорія і практика цивільного судочинства
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова, належить до циклу навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки Профілю «Цивільна юстиція».
Викладач	Кабальський Роман Олександрович, к.ю.н., доцент кафедри теоретико-правових дисциплін ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 067 77 490 55
E-mail	kabalskiy@ukr.net
Консультації	Вівторок 13-00 – 14-00, м.Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 401-б.
Онлайн консультації у Telegram:	+38 067 77 490 55

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття та зміст основних категорій цивільного процесу. Вивчаються моделі цивільного процесу у провідних країнах світу. Розглядаються тенденції розвитку світового та вітчизняного механізму правового регулювання й організації провадження у цивільних справах; системно-структурна організація цивільного процесу, правовий статус і практика його реалізації різними суб'єктами в Україні та світі; правозастосування суб'єктів цивільного процесу, порядок прийняття та реалізації актів суб'єктами цивільного процесу; правовий статус учасників цивільного процесу, їх повноваження; правовий механізм доказування; особливості реалізації процесуальної відповідальності суб'єктів цивільного процесу. Студенти знайомляться із основними нормативно-правовими актами у галузі цивільного процесу, вчаться застосовувати цивільно-процесуальні норми на практиці, а також знайомляться із правозастосовною практикою їх реалізації.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Теорія і практика цивільного судочинства» є набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми окремих категорій цивільних прав у сфері цивільного судочинства, що передбачає проведення різноманітних досліджень та/або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Основними **завданнями** вивчення зазначеної навчальної дисципліни є:

- формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у галузі цивільно-процесуального права та практичних навичок пов'язаних із підготовкою і веденням судового процесу, що включають сучасні наукові здобутки у цій галузі права, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;
- набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем та дискусійних ситуацій, котрі виникають в учасників під час провадження (судового розгляду) цивільних справ;
- здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності щодо судового розгляду цивільних справ;

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна «Теорія і практика цивільного судочинства» належить загальнообов'язкових навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.

Пререквізити: перш ніж вивчати зазначену навчальну дисципліну, студенти мають опанувати наступні навчальні дисципліни: «Теорія держави і права»; «Цивільний процес», «Міжнародний комерційний арбітраж».

Постреквізити: компетентності, отримані унаслідок опанування зазначеної навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні наступних навчальних дисциплін: «Цивільне право»; «Господарське право», «Господарське-процесуальне право», «Адміністративне право», «Актуальні проблеми цивільного права», «Адміністративне судочинство»

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- втілення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування цивільного процесу у правових відносинах;
- взаємодію міжнародного цивільного процесу та міжнародно-правових систем з вітчизняними цивільно-правовими інститутами;
- розуміння методології тлумачення основних цивільно-правових норм;
- здатність реалізовувати норми цивільно-процесуального права;
- порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів цивільного процесу різних правових систем;
- поглиблені знання практики реалізації цивільно-правових інститутів;
- обґрунтовану правову позицію на різних стадіях правозастосування процесуально-правових норм цивільного процесу, як зі сторони органу місцевого самоврядування, так і з боку фізичних (юридичних) осіб;
- продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових та індивідуальних актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на процесуально-правові відносини цивільного процесу;
- здатність самостійно готувати проекти правозастосовних актів у різних сферах діяльності суб'єкту цивільного процесу;
- базові навички з виконання процесуальних функцій судді, прокурора, адвоката, правового радника та нотаріуса у процесуально-правових відносинах цивільного процесу.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
01.09.20 - 04.09.20	1. Роль цивільного процесуального законодавства при судовому розгляді цивільних справ	1. Роль цивільного процесуального законодавства при судовому розгляді цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 2; 3; 6	Доступність правосуддя в цивільних справах і право на справедливий судовий розгляд. Право на справедливий судовий розгляд та його складові. Аналіз судової практики та правових позицій Європейського суду з прав людини. Судова практика в цивільному судочинстві.
07.09.20 - 11.09.20	2. Цивільна юрисдикція при судовому розгляді цивільних справ	2. Цивільна юрисдикція при судовому розгляді цивільних справ <i>Основна література:</i> 2; 4; 5.	Поняття цивільної юрисдикції. Юрисдикція суду щодо справ позовного провадження. Юрисдикція суду щодо справ наказного провадження. Юрисдикція суду щодо справ

			окремого провадження. Правила територіальної підсудності цивільних судів.
14.09.20 - 18.09.20	3. Учасники цивільного процесу при судовому розгляду цивільних справ	3. Учасники цивільного процесу при судовому розгляду цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Поняття сторін. Процесуальні права та обов'язки сторін. Процесуальна співучасть. Неналежний відповідач і порядок його заміни. Залучення співвідповідачів. Поняття третіх осіб. Процесуальне становище та повноваження представника в суді. Зловживання процесуальними правами як наукова проблема.
21.09.20 - 25.09.20	4. Процесуальні строки при судовому розгляду цивільних справ	4. Процесуальні строки при судовому розгляду цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 4; 9	Поняття процесуальних строків та їх види. Обчислення процесуальних строків. Продовження та поновлення процесуальних строків. Службові строки
28.09.20 - 02.10.20	5. Судові витрати та заходи процесуального примусу при судовому розгляду цивільних справ	5. Судові витрати та заходи процесуального примусу при судовому розгляду цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 3; 10.	Поняття і види судових витрат. Судовий збір. Види витрат, пов'язані з розглядом справи.. Розподіл судових витрат між сторонами. Поняття процесуального примусу, підстави застосування заходів процесуального примусу.
05.10.20 - 09.10.20	6. Доказування в цивільному судочинстві при судовому розгляду цивільних справ	6. Доказування в цивільному судочинстві при судовому розгляду цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 3; 7.	Поняття судових доказів. Предмет доказування. Факти, які не потребують доказування. Належність доказів і допустимість засобів доказування. Оцінка судових доказів. Забезпечення доказів. Пояснення сторін і третіх осіб. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази. Висновок експерта.
12.10.20 - 16.10.20	7. Провадження у суді першої інстанції при судовому розгляді цивільних справ	7. Провадження у суді першої інстанції при судовому розгляді цивільних справ <i>Основна література:</i> 2; 4; 5	Поняття позову і його елементи та реквізити. Види позовів. Захист інтересів відповідача від позову. Зустрічний позов. Забезпечення позову. Право на звернення до суду за судовим захистом. Процесуальний порядок судового розгляду. Ухвали суду першої інстанції. Порядок перегляду заочного рішення.

			Характеристика окремого провадження.
19.10.20 - 23.10.20	8. Провадження з перегляду судових рішень при судовому розгляді цивільних справ	8. Провадження з перегляду судових рішень при судовому розгляді цивільних справ <i>Основна література:</i> 2; 4; 5	Судові помилки, їх причини та класифікація. Право на оскарження судових рішень та право на справедливий судовий розгляд. Повноваження суду апеляційної інстанції. Сутність та значення перегляду судових рішень в касаційному порядку. Оскарження ухвал суду першої інстанції. Сутність та значення провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами.
26.10.20 - 30.10.20	9. Виконавче провадження щодо цивільних справ	9. Виконавче провадження щодо цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 8; 9.	Виконання судових рішень як частина цивільного процесу. Роль суду у стадії виконання судових рішень. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах. Заходи примусового виконання. Звернення стягнення. Поворот виконання судових рішень. Судовий контроль за виконанням судових рішень, його правова природа.
02.11.20 - 06.11.20	10. Альтернативні форми розгляду цивільних справ	10. Альтернативні форми розгляду цивільних справ <i>Основна література:</i> 1; 8; 9.	Порядок розгляду спорів третейським судом. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів. Провадження у справах про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Сутність медіації.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляд судової практики;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, у т.ч. іноземної;
7. термінологічного словника
8. підготовки до практичних занять та іспиту.

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 27.08.2020).
2. Цивільний процесуальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
3. Цивільний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
4. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-вр#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402> (дата звернення: 27.08.2020).
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/conv> (дата звернення: 27.08.2020).
8. Про виконавче провадження: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>. (дата звернення: 27.08.2020).
9. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. No 1697- VII. /Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> . (дата звернення: 27.08.2020).
10. Про судовий збір: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

Основна література

1. Комаров В.В. Вчення про предмет цивільного процесуального права. Право України. 2017. № 5. С. 154–173.
2. Комаров В.В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Харків. Право, 2012.
3. Комаров В.В. Цивільне процесуальне право: проблеми методології науки, диференціації та уніфікації судових процедур. Правова система України: історія, стан, перспективи: у 5 т. Т. 3: Цивільно-правові науки. Приватне право / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. Харків: Право, 2008.
4. Комаров В.В., Сакара Н.Ю. Право на справедливий судовий розгляд у цивільному судочинстві: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2007.
5. Курс цивільного процесу: підручник /В.В. Комаров, В.А. Бігун, В.В.Баранкова та ін.; за ред. В.В. Комарова. Харків. Право, 2011.

6. Позовне провадження: монографія / В.В. Комаров, Д.Д. Луспеник, П.І. Радченко та ін.; за ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2011.
7. Проблемы науки гражданского процессуального права / В.В. Комаров, В.А. Бигун, В. В. Баранкова; под ред. проф. В. В. Комарова. Харьков: Право, 2002.
8. Сакара Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах: монографія. Харків: Право, 2010.
9. Ткачук О. С. Проблеми реалізації судової влади у цивільному судочинстві: _монографія. Харків: Право, 2016.
10. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / В.В. Комаров, К. В. Гусаров, Н. Ю. Сакара та ін.; за ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2016.
11. Цувіна Т. А. Право на суд у цивільному судочинстві: монографія. Харків: Слово, 2015.
12. Штефан А. Об'єкт і зміст цивільних процесуальних правовідносин. Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 3. С. 64–69.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Муніципальне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

- протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що

оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Іспит (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34